

ПРОБЛЕМИ ТА СТРАТЕГІЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНОЇ СПАДЩИНИ ВІННИЦІ КІНЦЯ ХІХ – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.

Субін-Кожевнікова Альона Сергіївна, к. арх., асистент кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

***Анотація** Визначено актуальні проблеми у сфері охорони архітектурно-містобудівної спадщини Вінниці; запропонована загальна стратегія збереження пам'яtkової та цінної забудови періоду кінця ХІХ – першої половини ХХ ст.*

***Ключові слова:** Вінниця, культурна спадщина, збереження, стратегія.*

***Abstract.** It was defined actual problems related the preservation architectural and urban heritage of Vinnytsia. It was proposed the general preservation strategy of monumental and historically valuable buildings of the end of XIX - first half of XX century.*

***Key words:** Vinnytsia, cultural heritage, preservation, strategy.*

Вступ. Сьогодні незадовільний стан пам'яток архітектури та містобудування Вінниці є наслідком довготривалого нехтування історично-сформованою вуличною мережею та укладом забудови кварталів, масштабом та традицією місцевого будівництва, невідповідним ставленням до національного надбання та загальною необізнаністю місцевої громади [1]. Проте, відомо, що суспільне визнання ролі та значення спадщини в культурному житті спонукатиме до оживлення історичної частини Вінниці, сприятиме розвитку міського середовища загалом.

Мета публікації полягає у виявленні проблем збереження об'єктів культурного надбання Вінниці та формуванні загальної стратегії відродження пам'яток архітектури та містобудування.

Основний текст. Оскільки в сучасних умовах програми розвитку українських міст все частіше охоплюють проблеми відродження місць пам'яті, міської ідентичності та місцевих традицій, вкрай важливою в даному контексті є архітектурно-містобудівна спадщина Вінниці кінця ХІХ – початку ХХ ст. та її соціально-економічний потенціал.

Незважаючи на значний інтерес до культурної спадщини Поділля на сучасному етапі розвитку науки, дослідження архітектури Вінниці мають певну кількість теоретичних лакун. Надзвичайно актуальними сьогодні є наукові праці проблемно-теоретичного змісту у галузі охорони архітектурно-містобудівної спадщини таких науковців, як Тимофієнко В. І. [2], Вечерський В. В. [2], Прибега Л. В [3], Рибчинський О. В. [4], Мещеряков В. М. [5].

Сьогодні в історичних містах, зокрема Вінниці, помітна функціональна невпорядкованість та роздробленість територій, які негативно впливають на загальний образ міста [2]. Відтак на порядку денному є питання

відродження історичного міста та економічного зростання, що пов'язане з ревіталізацією його територій [4]. Оскільки місто Вінниця – історичне місто, що активно сьогодні розвивається, тому нагально потребує формування загальної стратегії охорони збереженої історичної забудови.

Незважаючи на активізацію ролі місцевої громади та мобільність міської влади в останні роки у питаннях збереження архітектурно-містобудівної спадщини Вінниці кінця XIX – першої половини XX ст. [6], існує ряд вагомих проблем спадщини на різних рівнях. Найбільш вагомими є недостатнє фінансування пам'ятко-охоронної діяльності та низький рівень поінформованості широкого кола верств населення.

Тому, стратегія збереження архітектурно-містобудівної спадщини Вінниці кінця XIX – першої половини XX ст. та творення нової якості історично-сформованого середмістя Вінниці включає комплексну модель, що складається із: емпіричної, теоретично-проектної та практичної стадії, що охоплює всі елементи міського середовища [4]. Варто зосередити увагу на проблемах збереження як окремих об'єктів – пам'яток архітектури, так і на збереженні ландшафтного та планувального укладу міста загалом.

Найважливішим для збереження історичного середовища міста є залучення нових джерел фінансування розробки проектів, інвестицій в реставрацію та нове будівництво, активізація місцевої громади в процесі місцевого розвитку [4].

Висновки. Отже, пам'ятки архітектури та містобудування Вінниці не маючи стратегій збереження та оживлення сьогодні є в загрозовому стані цілковитого зникнення. Тому вкрай важливою є загальна стратегія місцевої влади в напрямку збереження та популяризації культурної спадщини, як елементу перспективного розвитку міста.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Субін-Кожевнікова А. С. Розвиток архітектури м. Вінниці наприкінці XIX – у першій половині XX ст. : дис. ... канд. арх. : 18.00.01 / Національний університет «Львівська політехніка», Львів, 2020. 274 с.
2. Асєєв Ю. С., Вечерський В. В., Годованюк О. М. та ін. Історія української архітектури : за ред. В. І. Тимофійєнка. Київ : Техніка, 2003. 472 с.
3. Прибєга Л. В., Архітектурна спадщина України: пам'яткоохоронний аспект : монографія. Київ, Україна: Інститут культурології НАМ України, 2015. 236 с.
4. Рибчинський О. В. Формування та ревіталізація середмість історичних міст України : дис. ... док. арх. : 18.00.01 / Національний університет «Львівська політехніка», Львів, 2017. 438 с.
5. Мещеряков В. В. Механізми державного регулювання у сфері охорони історико-культурної спадщини та пам'яток архітектури в регіонах : дис. ... канд. н. : 25.00.02 / Національна академія державного управління при Президентові України, Київ, 2016. 305 с.
6. Концепція інтегрованого розвитку міста Вінниці 2030: Вінницька міська рада. URL: <https://www.vmr.gov.ua/Lists/IntegratedUrbanDevelopment/Default.aspx> (дата звернення: 19 травня 2021).